

HRVATSKI SABOR

KLUB ZASTUPNIKA
HRVATSKIH LABURISTA – STRANKE RADA

Zagreb, 02. srpnja 2012.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o minimalnoj plaći

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske i članka 129. Poslovnika Hrvatskog sabora, podnosimo **Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o minimalnoj plaći.**

Sukladno članku 135. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnici Dragutin Lesar, Zlatko Tušak, Nikola Vuljanić, Nansi Tireli, Branko Vukšić i Mladen Novak.

Predsjednik

Dragutin Lesar

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona o izmjeni Zakona o minimalnoj plaći sadržana je u članku 56. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o minimalnoj plaći (NN 67/08) donesen je s ciljem da se minimalna plaća veže uz visinu prosječne bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini te se time zaštititi životni standard radnika, a rezultat je dogovora između Vlade Republike Hrvatske, sindikalnih središnjica i poslodavca. Između ostalog, rezultat pregovora bio je da se postepeno poveća udio minimalne plaće u prosječnoj bruto plaći, s početnih 39% na 50% udjela u prosječnoj bruto plaći ostvarenoj u prethodnoj godini kod pravnih osoba u RH.

Unatoč tomu, minimalna plaća u RH nije porasla od 01.06.2009. godine. Prema važećim zakonskim odredbama, to nije niti moguće. Naime, zakonodavac je u važećem Zakonu ispisao formulu za izračun minimalne plaće koja realno ne omogućuje njezino povećanje, iz razloga što je samo za razdoblje od 01.07.2008. do 31.05.2009. godine predvidio da se minimalna plaća određuje kao udio u prosječnoj bruto plaći ostvarenoj u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini (39%), dok se povećanje minimalne plaće za sljedeća razdoblja veže uz rast BDP-a, koji je od 2009. godine u neprestanom padu. Tako prosječna bruto plaća u Republici Hrvatskoj iz godine u godinu raste, dok minimalna plaća ostaje već treću godinu za redom na razini 2.814,00 kuna bruto, čime je udio minimalne plaće u prosječnoj bruto plaći pao na svega 36%.

Stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj raste. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2010. godinu, petina stanovništva Republike Hrvatske je u riziku od siromaštva (stopa od 20,6%; usporedbe radi, u Sloveniji je ta stopa 12,7%, u Mađarskoj 12,3%, u Slovačkoj 12%). Raste i dohodovna nejednakost. Ginijev koeficijent nejednakosti za Hrvatsku u 2010. godini iznosio je 0,32, dok je npr. za Sloveniju 0,24, Mađarsku 0,24 a za Slovačku 0,26. Stopa materijalne deprivacije stanovništva (postotak osoba koje si, isključivo zbog financijskih razloga, ne mogu priuštiti najmanje 3 od 9 stavki/kriterija materijalnog oskudijevanja) iznosi 32,2%, a stopa siromašnih čak 57%. Uz problem rastućeg siromaštva u RH, i to ne samo među nezaposlenim stanovništvom već sve više i među zaposlenima, kao najvažniji razlog podizanja minimalne plaće ističemo ekonomske razloge. Prvenstveno, navodimo nužnost podizanja kupovne moći građana kako bi se otklonili negativni gospodarski trendovi, te poticanjem potrošnje potakla proizvodnja, a posljedično i otvaranje novih, kvalitetnih radnih mjesta. Također, ističemo rezultate istraživanja međunarodnih organizacija (International Labour Organization) koja upozoravaju na jalov učinak mjera štednje na očuvanje i otvaranje radnih mjesta na području EU, kao i aktualne trendove većine razvijenih ekonomija pri čemu se sve više opažaju pogubne ekonomske posljedice nedovoljno planirane i nerazrađene državne štednje. Usprkos ponekim pozitivnim ekonomskim pomacima, evidentno je da svijet ponovno tone u recesiju. Umjesto ustrajanja na dokazano propalom ekonomskom modelu odnosno politici, važno je što prije detektirati uzroke i donijeti zakonske mjere koje će biti nove, drugačije i usmjerene prema oporavku ekonomske, a time i socijalne klime. Prema podacima ILO (World of Work report 2012), mjere štednje nisu polučile mnogo uspjeha na tržištu rada u zemljama EU. Politika se koncentrirala na

fiskalnu štednju i zanemarila poticanje zapošljavanja, što je dovelo do rastućih socijalnih nemira, povećanja nezaposlenosti mladih u 80% razvijenih ekonomija, te kreiranju kratkotrajnih zaposlenja, nesigurnih i nekvalitetnih radnih mjesta koja ne nude nikakvo uporište za gospodarski rast i socijalnu sigurnost.

Većina razvijenih ekonomija uvjerila se kako su rastući strah od budućnosti njihovih građana, demoraliziranost ljudi i sve jače zatiranje socijalnih problema, razlozi sve manje potrošnje građana, što rezultira negativnim gospodarskim trendovima i sve češćim socijalnim nemirima. Posljedice smanjene kupovne moći građana možda se ne mogu izraziti točnom brojkom, no dovoljno je baciti pogled na pad nacionalnog BDP-a da se dobije približna slika. U Republici Hrvatskoj, u razdoblju od 2009.-2012., BDP je realno pao za 7%. Smanjenje kupovne moći građana pri tome nije faktor koji bi se trebalo zanemariti ili se oglušiti na postojeće statistike. Naprotiv, ukoliko se nastojimo voditi ekonomskom politikom naprednih zemalja EU, nužno je uvidjeti da ovaj nesrazmjer minimalne i prosječne plaće kojeg smo kreirali i kojeg i dalje potenciramo, nikako ne može imati pozitivne posljedice na gospodarski oporavak, već sasvim suprotno, guši i zatire naše gospodarstvo još više.

Republika Hrvatska je među 11 europskih zemalja s najnižom minimalnom plaćom, gledano s jedne strane po njezinom iznosu (grupa od 100 do 400 eura), a s druge strane – prema njezinoj kupovnoj moći. Prosječna hrvatska plaća iznosi 1/3 europske prosječne plaće, dok 68% hrvatskih radnika prima plaću ispod hrvatskog prosjeka. Od toga oko 115.000 radnika prima minimalnu plaću, dok značajan broj radnika ne prima plaću uopće.

Posljednja poskupljenja struje, plina, komunalija i prijevoza u većim gradovima, najviše će pogoditi upravo radnike s najnižim primanjima, jer u njihovoj potrošačkoj košarici isti iznos fiksnih troškova ima puno veći negativni efekt na kućni budžet nego u potrošačkoj košarici građana s prosječnim primanjima, te je stopa inflacije za one s minimalnim prihodima veća od predviđenih 3,5% (HNB, svibanj 2012). Troškovi života rastu i zbog povećanja PDV-a, a posebice troškovi prehrane i stanovanja, dakle najnužnijeg za preživljavanje. Iz tog razloga, neophodno je zaštititi kupovnu moć minimalnih prihoda. Stoga Hrvatski laburisti – Stranka rada predlažu da se minimalna plaća u Republici Hrvatskoj zakonski veže uz prosječnu bruto plaću ostvarenu u RH, i to ne samo iz razloga socijalne pravednosti i jednakosti, već i zbog dokazane nužnosti poticanja potrošnje kako bi se zaustavio gospodarski pad i potakli pozitivni gospodarski trendovi.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI

Članak 1.

U Zakonu o minimalnoj plaći („Narodne novine“ br. 67/08) članak 4. mijenja se i glasi:

„(1) Visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje, u lipnju tekuće godine za razdoblje od 01. srpnja tekuće do 30. lipnja sljedeće godine, kao udio u prosječnoj mjesečnoj bruto plaći ostvarenoj u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

(2) Minimalna plaća za razdoblje do stupanja na snagu ovog Zakona do 30.06.2013. godine iznosi 40% prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u 2011. godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj.

(3) Minimalna plaća prema udjelu u prosječnoj mjesečnoj bruto plaći ostvarenoj u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj iznosi:

- za razdoblje od 01.07.2013. do 30.06.2014. godine 42%
- za razdoblje od 01.07.2014. do 30.06.2015. godine 44%
- za razdoblje od 01.07.2015. do 30.06.2016. godine 46%
- za razdoblje od 01.07.2016. do 30.06.2017. godine 48%
- za razdoblje od 01.07.2017. do 30.06.2018. godine 50%.

(4) Državni zavod za statistiku objavit će visinu minimalne plaće u „Narodnim novinama“.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom određuje se način utvrđivanja minimalne plaće na način da se njezina visina utvrđuje jednom godišnje, u lipnju tekuće godine za razdoblje od 01.07. tekuće do 30.06. sljedeće godine. Visina minimalne plaće u Republici Hrvatskoj određuje se kao udio u prosječnoj mjesečnoj bruto plaći ostvarenoj u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, o čemu statistiku vodi i podatke objavljuje Državni zavod za statistiku.

Visina minimalne plaće za razdoblje od stupanja na snagu ovog Zakona do 30.06.2013. godine određena je u visini 40% prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj.

Obzirom da je u narednih nekoliko godina cilj minimalnu plaću podići na visinu od 50% prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, propisuje se povećanje udjela u prosječnoj mjesečnoj bruto plaći od 2% godišnje u periodu od 2013. do 2018. godine.

Uz članak 2.

Određuje se stupanje na snagu ovog Zakona.

PREGLED ODREDAVA ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI KOJE SE MIJENJAJU

Članak 4.

- (1) Visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje, u lipnju tekuće godine te se njezin porast veže uz realan rast BDP-a iz prethodne godine prema objavi Državnog zavoda za statistiku.
- (2) Minimalna plaća za razdoblje od 1. srpnja 2008. do 31. svibnja 2009. iznosi 39 posto prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u prethodnoj godini kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, prema objavi Državnog zavoda za statistiku, u iznosu od 2.747,00 kuna.
- (3) Visina minimalne plaće za razdoblje od 1. lipnja 2009. do 31. svibnja 2010. te za svako sljedeće jednogodišnje razdoblje, uskladit će se s realnim rastom BDP-a za prethodnu godinu, na način da se udio minimalne plaće u prosječnoj bruto plaći kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj ostvarenoj u prethodnoj godini uveća za postotak realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini, prema objavi Državnog zavoda za statistiku.
- (4) Državni zavod za statistiku objavit će visinu minimalne plaće u »Narodnim novinama«.